

6/6 '77

ex. 86

16 mei 1977

MARINE INLICHTINGDIENST

INLICHTINGENRAPPORT

no. 4/77

APRIL 1977

OPMERKINGEN

1. Personeel van de Koninklijke Marine mag op "need to know"-basis kennis nemen van de in het inlichtingenrapport vermelde gegevens. Gezien de verscheidenheid van de artikelen bestaat tegen het lezen van het gehele rapport door officieren geen bezwaar.
2. Indien geadresseerden ten behoeve van de onder hun commando gestelde eenheden en/of opleidingen gebruik wensen te maken van gegevens die in dit rapport zijn vervat, dient met die gegevens de nodige voorzichtigheid te worden betracht.
3. In geen geval mag over de gegevens van dit rapport melding worden gemaakt tegenover niet-leden van de Nederlandse krijgsmacht.
4. In het geval dat in dit rapport vervatte gegevens door een geadresseerde zijn verwerkt in een cursus, waaraan tevens buitenlandse officieren deelnemen, dient terzake contact te worden opgenomen met hoofd MARID o.g. SOI-OZ/OMD.
5. De geadresseerden dienen slechts tien opeenvolgend gedateerde uitgaven aan te houden. Bij ontvangst van een editie dient de oudste uitgave te worden vernietigd onder indiening van een proces-verbaal aan het hoofd MARID.
6. Indien een geadresseerde één of meer uitgaven wenst aan te houden dient hij dat schriftelijk mede te delen aan het hoofd MARID.

84 - W. J. D. A. - 1/77 vern.
 85 - I. A. ...
 86 - ...
 87 - ...
 88 - ...
 89 - ...

90 - ...
 91 - ...
 92 - ...
 93 - ...
 94 - ...

84-89

DISTRIBUTIELIJST

	<u>ex.nr.</u>
<i>d)</i> MINDEF/CDS - 20/10/78 <i>rem.</i>	1
<i>d)</i> CHEF STAF (KM) IGK - 9/1/78	2 9/1/78 <i>rem.</i>
CMS tevens voor: PLV CMS, HBUMILJUZA VOORZ. WG BELEIDSVORBEREIDING CHEF KAB. CMS-BDZ	3 19/9/77 <i>rem. 8.13</i>
SC PLANNEN tevens voor: <u>HBUORG</u> , HBUTAKTIEK HBUPLANNEN	4 27/6/78 <i>rem. 8.13</i>
SC OPERATIËN tevens voor: <u>HBU</u> LU en HBULOG	5 9/2/78 <i>rem.</i>
<i>d)</i> HBUVERB - 18/5/78 <i>rem.</i>	6
HBUTECHNIEK, WAPENTECHNIEK EN VEILIGHEID	7 13/6/77 <i>rem. 8.13</i>
<i>d)</i> HBUOPS	8 22/5/78 <i>rem.</i>
DIR. MARSTAFSCHOOL 5/1/78 <i>rem.</i>	9 5/1/78 <i>rem. 8.13</i>
<i>d)</i> DIR. PERSONEEL KM/HBUPLANPERS	10 10/12/77 <i>rem.</i>
DIR. MATERIEEL KM tevens voor: <u>HCOFINMAT</u> - 20/2/78 - 11 en 12 <i>rem.</i> HWAPCOMSYS	11
<i>d)</i> HWO - 31/8/78 <i>rem.</i>	13
<i>d)</i> MARAT [redacted] - 7/6/78 <i>rem.</i>	14
<i>d)</i> MARAT [redacted] - 23/1/78 <i>rem.</i>	15
<i>d)</i> MARAT [redacted] - 26/1/78 <i>rem.</i>	16
<i>d)</i> MARAT [redacted] - 15/6/78 <i>rem.</i>	17
CKMARNs tevens t.b.v. C 1-AGGP en C W-INFICIE	18 t/m 20
CZMNL d.t.v. <u>SOI</u> <i>d) DGB/LKH 26/9/77 rem ex 19</i>	21 18/10/78 <i>rem.</i>
CZMND d.t.v. HDGB <i>d) DGB/LKH 27/4/78 rem ex 20</i>	22 t/a
CZMND/SOI <i>d) DGB/LKH 18/5/78 rem. ex. 18</i>	23
CEKD	24
CMLD	25
CMM RIJNMOND	26
CMM TEXEL	27
CMM IJMOND	28
CMM SCHELDE	29
COZDNE	30 t/m 35
t.b.v. in dienst zijnde onderzeeboten	36
CMDNE	37
CFREGRON	38 ~~78~~
HVBS <i>d) H DGB CZMND 12/6/79 rem.</i>	39 en 42
COPSCHOOL	40 en 41
CMLKAZ ERFPRINS	43 ~~78~~
HANTAK	44 t/a
CMVKV d.t.v. OI	45 en 46
CMVKK tevens voor CVSQ	47
t.b.v. de daarvoor in aanmerking komende schepen	48 t/m 69
CAWCS	70
CMBFLOT 1	71
CMBFLOT 3	72
CVSQ 320	73
CVSQ 321	74
CVSQ 2	75
CVSQ 860	76
VOKIM	77
HDGB	78
<i>d)</i> COORD. INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN - 10/4/78 <i>rem.</i>	79
<i>d)</i> HLAMID - 4/4/78 <i>rem.</i>	80
<i>d)</i> HLUID 7/8/78 <i>rem.</i>	81
<i>d)</i> HPMV 27/5/78 <i>rem.</i>	82
HWKC	83 t/a
BU INL	84 t/m 98 94

d) via H DGB CZMND 10/1/79 rem
esems 23 t/m 37, 39 t/m 43, 45 t/m 78

INLICHTINGENRAPPORT no. 4/77

APRIL 1977

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>blz.</u>
DISTRIBUTIELIJST	i
INHOUDSOPGAVE	ii
EVALUATIE DER INLICHTINGEN	iii

HOOFDSTUK 1 - DIVERSE ONDERWERPEN

[REDACTED] - HET LEEF- EN WERKKLIJMAAT AAN BOORD VAN DE FOXROT-KLASSE ONDERZEEBOTEN	1 - 7
[REDACTED] - SOVJET GEBRUIK VAN LASERSTRALEN VOOR ONDERZEEBOOT DETEKTIE EN KOMMUNIKATIE	8 - 9
[REDACTED] - SOVJET VLOOTOEFENING IN DE NOORSE ZEE, VOORJAAR 1977 (SPRINGEX 77)	10 - 16
[REDACTED] - VERGROOT AFSTANDSBEREIK SS-N-5 BALLISTISCH PROJECTIEL (SLBM)	17
[REDACTED] - SOVJET SCHEEPSBOUW TECHNISCHE ONTWIKKELINGEN	18
[REDACTED] - VVDM VOORNEMENS AANSLUITING TE ZOEKEN BIJ DE NEDERLANDSE VAKBEWEGING	19 - 20

HOOFDSTUK 2 - SOVJET MARITIEME AKTIVITEITEN

[REDACTED] - DE ATLANTISCHE OCEAAN	21 - 22
[REDACTED] - DE MIDDELLANDSE ZEE	23 - 24
[REDACTED] - DE INDISCHE OCEAAN	25
[REDACTED] - SOVJET MARINE LUCHTMACHT AKTIVITEITEN - APRIL 1977	26 - 27

HOOFDSTUK 3 - KARAKTERISTIEKEN VAN SOVJET COMBAT-
TANTEN EN HULPSCHEPEN

[REDACTED] - SARANCHA-KLASSE (PTGN)	28
[REDACTED]	29

EVALUATIE DER INLICHTINGEN

Bij het evalueren (graderen) van de waarde van de ontvangen inlichtingen stelt men de betrouwbaarheid van de bron vast en bepaalt vervolgens de waarschijnlijke juistheid van het bericht zelf.

Reliability of the source

- A = completely reliable
- B = usually reliable
- C = fairly reliable
- D = not usually reliable
- E = unreliable
- F = reliability cannot be judged.

Accuracy of the information

- 1 = confirmed by other sources
- 2 = probable true
- 3 = possible true
- 4 = doubtfully true
- 5 = improbable true
- 6 = truth cannot be judged.

HOOFDSTUK 1

DIVERSE ONDERWERPEN

HET LEEF- EN WERKKLIJMAAT AAN BOORD VAN DE FOXTROT-KLASSE ONDERZEEBOTEN (Evaluatie B-3)

Inleiding

1. Beschouwingen over krachtsverhoudingen tussen het maritiem potentieel van de NAVO en die van het Warschau Pact, worden als regel gebaseerd op vergelijking van getalssterkten, verschillen in bewapening en andere kwalificeerbare gegevens.
2. Over de levensomstandigheden, de geoefendheid en het moreel van het Sovjet marine-personeel is weinig bekend. Toch zijn het deze factoren die voor een belangrijk deel bepalend zijn voor een optimale inzet van het materieel.
3. Het volgende artikel, berustend op verklaringen van een ooggetuige, tracht inzicht te geven van de leefwijze aan boord van een Sovjet conventioneel voortgestuwde onderzeeboot van de FOXTROT-klasse en geeft eveneens enkele aspecten van het Sovjet marineleven die in zijn algemeenheid gelden voor de Sovjet onderzeedienst. Hierbij dient echter te worden aangetekend dat zijn ondervindingen dateren van het eind der zestiger- en het begin van de zeventiger jaren en dat sedertdien veel aan het leef- en werkklimaat is verbeterd.

Discipline en moreel bij de Sovjet onderzeedienst

4. Hoewel de onderzeedienst van de Sovjet marine wordt beschouwd als een keurkorps is het met het moreel en de discipline matig gesteld. Veelvuldige krijgstuuchtelijke overtredingen en een apathie jegens de langdurige dienstplicht zijn kenmerkende verschijnselen bij het meestal dienstplichtige personeel aan boord van Sovjet onderzeeboten.
5. Illustratief is dat in een jaar tijd aan boord van een onderzeeboot drie keer de chef d'equipage werd

overgeplaatst, in alle gevallen was drankmisbruik hiervan de reden. De groetplicht werd nauwelijks nageleefd en repercussies werden in het algemeen hiertegen niet genomen, wel werden vechtpartijen tussen officieren en schepelingen bestraft.

6. Uitrustingsstukken werden veelvuldig verkocht en met de opbrengst daarvan werd sterke drank gekocht.
  7. De bemanning van een Sovjet onderzeeboot wordt voor een groot deel samengesteld uit dienstplichtig personeel dat voor ca. 3 jaar dienst moet doen. Reëngagement vindt na die tijd slechts zelden plaats en als dit geschiedt dan gebeurt dit meestal om bepaalde emolumenten voor een verdere (burger-) carrière - studiefaciliteiten e.d. - te verkrijgen.
  8. De dienst aan boord van diesel-onderzeeboten wordt geprefereerd boven die aan boord van nucleaire onderzeeboten, dit aangezien de vaartijden alsdan korter zijn, terwijl algemeen bekend is dat het personeel van nucleaire onderzeeboten bloot staan aan stralingsgevaar.
  9. De weinige beroepsschepelingen aan boord (zoals bijvoorbeeld een kok of een codeur/schrijver) worden door de overige bemanningsleden niet hoog aangeschreven. Hun bevoorrechtiging bijvoorbeeld in financieel opzicht en hun kansen op ruimere plaatsingsmogelijkheid is veelal aanleiding tot een afgunstige houding van het dienstplichtige personeel. (Een groot percentage van de te vergeven walplaatsingen valt het beroepspersoneel ten deel).
- Plaatsingen en opleiding
10. Personeel geplaatst aan boord van een onderzeeboot blijft over het algemeen gedurende de gehele diensttijd aan boord van een onderzeeboot tewerk gesteld. Gezien de strikte kompartimentatie van functies en werkzaamheden geeft dit een hoge - zij het eenzijdige - geoefendheid van de man aan boord.
  11. Rotaties van personeel tussen de verschillende vloten komt zelden voor, evenmin als overplaatsingen van diesel- naar nucleaire onderzeeboten en v.v. De meeste wacht-officieren worden opgeleid bij de Makarov Higher

Naval School in Leningrad, de technische dienst en verbindingsofficieren krijgen hun opleiding bij respectievelijk de Duzhinskiy Higher Naval Engineering en de Popov Higher Naval Radio and Communication Schools.

Traktement en toelagen

12. De commandant van een **FOXTROT-klasse** onderzeeboot ontvangt een maandelijks traktement (tesamen met toelagen) van ruim 600 roebel.
Dit bedrag bestaat uit:
- a. basissalaris (na aftrek van belasting) : 300 roebel
  - b. toelage voor dienst in het noorden (40%) : 120 roebel
  - c. toelage voor dienst in poolgebied (80%) : 240 roebel
13. Het basissalaris van een officier bij de onderzeedienst varieert van 150 roebel tot ca. 520 roebel, natuurlijk afhankelijk van rang en anciënniteit.
14. In schrille tegenstelling hiertoe staat het inkomen van schepelingen, waarvan hieronder een opsomming volgt:
- a. matroos : 3.80 roebel/per maand
  - b. matroos specialist : 6.80 roebel/per maand
  - c. divisie onderofficier : 21.80 roebel/per maand
  - d. specialist tweede klas : 5.00 roebel/per maand
  - e. specialist eerste klas : 10.00 roebel/per maand
15. Bij bezoeken aan buitenlandse havens worden slechts zeer geringe bedragen aan buitenlandse valuta aan de opvarenden gegeven, terwijl in voorkomende gevallen betalingscertificaten worden verstrekt.

Leefklimaat aan boord van een FOXTROT-klasse onderzeeboot

16. Een uitgebreid onderkomen voor de bemanning aan boord van een onderzeeboot is niet verwachtbaar, zeker niet als de grootte van de bemanning in relatie tot de afmetingen van deze onderzeeboot in ogenschouw wordt genomen. Slechts ongeveer tweederde van de schepelingen zal dan ook kunnen beschikken over een kooi om

in te slapen, terwijl de overigen (een dertigtal) genoeg zal moeten nemen met een ligplaats elders, op de torpedo's, boven op de voortstuwingsinstallatie etc. De officieren hebben de beschikking over eigen hutten.

17. De maaltijden worden bereid in een kombuis, die voorzien is van een elektrisch fornuis, een aanrecht en een afwasbak. Een dergelijke bescheiden inrichting laat geen bewerkelijke maaltijden toe en de Sovjet onderzeebootman zal zich veelal tevreden moeten stellen met blikvoeding. Hier komt nog bij dat deze onderzeeboot doorgaans over één koelkast beschikt die uitgifte van vers voedsel tot veertien dagen beperkt. Brood wordt niet aan boord gebakken, doch in blikken meegevoerd.
18. De hoge temperatuur en de doorgaans slechte kwaliteit van de lucht is één van de grootste ongemakken waarmee een 'OXTROT'-bemanning moet leren leven. Zolang de boot aan de oppervlakte opereert en men het luik in de toren open heeft en de ventilatie voorts via het snuiversysteem plaatsvindt, kan lucht in voldoende mate circuleren.
19. Om het zuurstofgehalte - onderwater opererende - op peil te houden is men snel aangewezen op het snorkelbedrijf of moet men terugvallen op het gebruik van zuurstof producerende elementen (RDU).
20. Deze RDU's worden verspreid over de verschillende onderzeebootkompartimenten aangetroffen. De RDU's bevatten platen die bij nathouden een chemische reactie veroorzaken waardoor zuurstof vrijkomt en kooldioxyde wordt gebonden.
21. Een voor de bemanning onaangenaam neveneffect is de onwelkome warmte die hierbij vrijkomt. Temperaturen van ongeveer 45 graden Celcius in de machinekamer en 30 tot 35 graden Celcius in de overige kompartimenten zijn als normaal te beschouwen. In een boot die vijf dagen continue onderwater heeft geopereerd kunnen de temperaturen oplopen tot ver boven de 50 graden Celcius.
22. Commentaar: Ook onder dwingende operationele omstandigheden zal de tijdslimiet zich niet ver boven 5 dagen kunnen uitbewegen. Zo achtervolgde tijdens de Cuba-

blokkade in 1962 een Amerikaans marineschip een FOXTROT-klasse onderzeeboot. De onderzeeboot in kwestie trachtte door middel van vele misleidingstactieken het bovenwaterschip van zich af te schudden, hetgeen niet gelukte. De achtervolging duurde 3 dagen voordat de onderzeeboot het opgaf en de oppervlakte opzocht.

23. Een gevolg van deze werkomstandigheden is dat Sovjet onderzeeboten van dit type frekwent bovenwater komen zodra de operationele omstandigheden dit toelaten, om de bemanning afleiding en verblijf in de frisse lucht mogelijk te maken, en de temperatuur en kwaliteit van de lucht weer op een aanvaardbaar peil te brengen.
24. De ontbering die de Sovjet onderzeebootbemanning van dit type onderzeeboot zich doorgaans moet getroosten, is zelfs naar Sovjet maatstaf groot. Het merkwaardige is evenwel dat er weinig tegenover werd gesteld om desondanks het dienen bij de Sovjet onderzeedienst wat aantrekkelijker te maken.
25. Het enige waar de Sovjet onderzeebootman in werd tegemoetgekomen is de - reeds eerder gesignaleerde - verzachting van disciplinaire aard, een - naar Sovjet maatstaven - overvloedig en gevarieerd voedselpakket (voornamelijk uit blik) en een ruim aanbod tot verlof thuis of door te brengen in een speciaal verlofcentrum, dit laatste uiteraard na perioden van lange oceaapatrouilles.
26. Het vervullen van de dienstplicht werd over het algemeen door dienstplichtigen als een vervelende zaak beschouwd: deel uit te maken van een onderzeebootbemanning werd toch als een meer aantrekkelijke vorm van dienstitijdpassering ervaren.
27. De Sovjet marine verschaftte weinig ontspannings- en rekreatiemogelijkheden voor de FOXTROT-klasse onderzeeboten; in dit speciale geval ontbrak zelfs het schaakbord dat vrijwel altijd op de meeste andere Sovjet marinevaartuigen wordt aangetroffen.
28. Een bescheiden bibliotheek betekende de enige mogelijkheid tot wat ontspanning hoewel men de weinige - klassieke - boeken spoedig uit het hoofd kende. Ook het filmprogramma bood weinig afwisseling; de films

waren meestal oud en circuleerden veelvuldig.
De filmvertoningen vonden plaats in de hekbuis-kamer.

Medische verzorging

29. Iedere FOXTROT-klasse onderzeeboot had een arts aan boord die buiten de - geringe - medische gevallen die hij te behandelen kreeg ook aandacht schonk aan de kwaliteit van drinkwater, het uit te geven voedsel en het regelmatig innemen van vitaminepillen door de bemanningsleden. De medische uitrusting liet operaties van verschillende aard toe, in dergelijke gevallen fungeerde de longroom als operatiekamer. Zodra de onderzeeboot in de thuishaven verbleef, verrichtte de arts zijn praktijk in het hospitaal van de walinrichting. Keuring geschiedt overigens slechts bij het in dienst komen.

Rust en recreatiemogelijkheden

30. Als tegenprestatie voor de patrouilles en tochten van lange duur buiten de lokale vlootgebieden, wachtten de onderzeebootbemanningen verlofperiodes van doorgaans twee weken, thuis doorgebracht of - wat de Sovjet onderzeedienst liever zag - vier weken in een speciaal verlofcentrum.
31. Bij terugkomst van een FOXTROT-klasse onderzeeboot verzorgde de bemanning eerst het ontladen van de boot (de torpedo's en overgebleven voedselvoorraden gingen van boord), daarna werd er schoon schip gemaakt en eventuele reparaties uitgevoerd. Pas daarna reisde het met verlofgaande deel van de bemanning af. Het verlof werd gewoonlijk bij toerbeurt genoten. Het percentage van de bemanning dat gelijktijdig met verlof ging kon doorgaans tot 30% bedragen.
32. De verlofcentra waren gesitueerd nabij Gorkiy, Leningrad en in het Zwarte Zee-gebied. Het verlof werd in bemanningsverband doorgebracht. Het programma van de dagelijkse dienst vermeldde dan gewoonlijk sportactiviteiten in de morgenuren, afgewisseld door politieke indoctrinatie, terwijl de middaguren vaak vrij waren of werden gereserveerd voor uitstapjes van allerlei aard. De gehele verzorging in het centrum was uitstekend, de medische begeleiding geschiedde door artsen, verbonden aan deze centra.

33. De soms grote verschillen in ras en afkomst van de dienstplichtigen leidde over het algemeen niet tot grote onderlinge wrijvingen. Wel was opvallend dat het getal blanke Sovjet Russen overwegend groot was en voorts dat men vermeed grotere concentraties van eenzelfde minderheidsgroep of dienstplichtigen uit één Sovjet republiek groepsgewijs op eenzelfde onderzeeboot te plaatsen.

SOVJET GEBRUIK VAN LASERSTRALLEN VOOR ONDERZEEBOOT-
DETEKTIE EN KOMMUNIKATIE (Evaluatie B-2)

34. De Sovjet marine tracht laser-technieken te ontwikkelen teneinde een betere communicatie tussen haar onderwatervarende onderzeeboten enerzijds, en vliegtuigen danwel satellieten anderzijds, mogelijk te maken. Het voordeel hiervan is dat interceptie door anderen praktisch niet mogelijk is.
35. Dezelfde technieken zijn eveneens bruikbaar voor de lokalisatie van onderzeeboten; reeds in 1971 gelukte het de Amerikanen om met behulp van een zogenaamde "airborne laser" onderwatervarende onderzeeboten op een diepte van 55 m. te detekteren. Het nadeel van het gebruik van laserstralen is dat haar effectiviteit bij het toenemen van de diepte snel degradeert.
36. In mei 1976 werd door het Sovjet oceanografisch-instituut een studie aangevangen over het gebruik van laserstralen voor communicatiedoeleinden. De studie wordt geacht te zijn voltooid in 1978 en betreft ondermeer de wijidte van de laserbundel, het benodigde vermogen, de degradatie van de straal door wolkenformaties, zend- en ontvangstinstallaties op de diverse platformen etc.
37. Het is duidelijk dat blauw-groene lichtsystemen worden gebruikt, deze immers worden door het zeewater het minst geremd.
38. Het lijkt vooralsnog niet aannemelijk dat in de nabije toekomst het gebruik van laserstralen een doorbraak zullen bewerkstelligen in de lokalisatie, laat staan detektie, van onderwatervarende onderzeeboten.
39. Commentaar: Het is algemeen bekend dat beide supermachten koortsachtig bezig zijn met het ontwikkelen van laserstralen voor diverse militaire doeleinden. Naast het reeds genoemde gebruik van deze stralen voor communicatie en detektie, bestudeert men eveneens de toepassingsmogelijkheid voor vernietigingsdoeleinden, kortom, het laserkanon. Eén van de problemen waar men bij het ontwerpen van het laserkanon mee wordt gekonfronteerd, is het gewichtaspect van dit wapen.

40. De analist William Beane (verbonden aan het U.S. Strategic Institute) heeft becijferd dat de Sovjet Unie ca. 1 miljard dollar per jaar besteedt aan onderzoeken op dit gebied. De toepassingsmogelijkheden van laser wapens schijnen buiten de dampkring veelbelovend te zijn, met name van de zogenaamde "hydrogen fluoride high-energy laser systems" (de "satelliet killers").
41. Naast de "high energy lasers" werkt de Sovjet Unie aan zogenaamde "charged-particle beam weapons", dat zijn wapens die atoomdeeltjes emitteren met een extreem hoog energieniveau. (10^{12} Joule per pulse met een energieniveau /p van 1 tot 100 Giga EV). Proefnemingen met dit type wapen worden uitgevoerd op de testterreinen 35 mijl zuid van Semipalatinsk. De enorme hoeveelheid energie die nodig is voor dit type wapen wordt hoogstwaarschijnlijk geleverd door gecontroleerde kernfusietechnieken.
42. Tezamen worden laser weapons en beam weapons wel Direct Energy Weapons (DEW) genoemd.

SOVJET VLOOTOEFENING IN DE NOORSE ZEE, VOORJAAR 1977
(SPRINGEX 77)

Inleiding

43. Van 11-19 april 1977 vond een Sovjet vlootoefening plaats in de Noorse Zee die het karakter had van, wat zou kunnen worden genoemd, een alarmeringsoefening, waarbij snel en adequaat door Noordelijke Vloot-eenheden moest worden opgetreden tegen een overwachte maritieme aanval vanuit de Atlantische Oceaan.
44. Deelnemende eenheden vanuit zowel Noordelijke- als Oostzee Vloot waren:
- a. 8 g.w. kruisers
  - b. 8 g.w. jagers
  - c. 10 hulpschepen
  - d. 4 SIGINT-vaartuigen
  - e. meer dan 25 onderzeeboten
  - f. Totaal ruim 55 schepen.
  - g. Vliegtuigen van de Sovjet marine-luchtmacht.

De oefening in kort bestek

45. Hoewel gedetailleerde analyse nog moet plaatsvinden kan in grote trekken het volgende scenario worden onderscheiden: één groep bestaande uit een SVERDLOV-klasse commandokruiser afkomstig uit de Middellandse Zee en 3 KRIVAK-klasse g.w. jagers uit de Oostzee, maakten RV benoorden Schotland en stoomden als "agressor" om de Noord. 200 nm benoorden de Orkney's werden zij aangevallen door 2 KRESTA-I-klasse g.w. kruisers vermoedelijk gesteund door E-II-klasse nucleaire onderzeeboten. De SVERDLOV en 1 KRIVAK beëindigden na dit treffen de oefening en liepen de Oostzee binnen.
46. In de Centrale Noorse Zee voerde een derde groep een ASW-oefening uit, bestaande uit 2 KRESTA-II-klasse g.w. kruisers en een MOD KASHIN-klasse g.w. jager, later versterkt door 2 KRIVAK's. In de Noord Noorse Zee vond een konvooi-oefening plaats. Bescherming leverde een SVERDLOV kruiser, een KANIN g.w. jager en 2 PETYA escorteurs. In de Barentsz Zee oefende het vliegkamp-schip KIEV, een KRESTA-II en een KASHIN tezamen met nucleaire en conventionele onderzeeboten.

47. De Sovjet marine-luchtvaartdienst voerde circa 220 vluchten uit. Buiten verkenningsvluchten door BEAR-DELTA en CUB SIGINT vliegtuigen, onderzeebootbestrijdingsvluchten met BEAR-FOXTROT, MAIL, MAY en BREWER-FOXTROT, waren de BADGERS-CHARLIE en BACKFIRES actief met lucht-grond geleide wapen aanvallen (81 vluchten).
48. Op 19 april keerden alle oppervlakte strijdkrachten terug naar hun vlootgebieden alwaar met een "Defense of the home-land"-fase de oefening werd beëindigd, met uitzondering van een KRESTA-I en een KRESTA-II-klasse g.w. kruiser.

Chronologisch verslag

Ontplooiing

49. 1 april : Een SVERDLOV-klasse commando kruiser (015) en een KASHIN-klasse g.w. jager (173) voeren uit de centrale Middellandse Zee naar de Straat van Gibraltar en houden daar op en neer.
50. 2 april : Een KRIVAK-klasse g.w. jager (207) verliet de Oostzee en ging ten anker in het Skagerrak.
51. 4 april : De KRIVAK (207) ging anker op en stoomde via de Noordzee en het Kanaal naar een ankerplaats nabij Cherbourg, alwaar olie werd geladen uit de Sovjet marine tanker SHEKSNA.
52. 8 april : De SVERDLOV (015) en de KASHIN (173) gingen anker op en zetten koers naar de Atlantische Oceaan.
53. 9 april : a. De KRIVAK (207) verliet haar ankerplaats nabij Cherbourg en stoomde naar een rendez-vous positie met de SVERDLOV-groep.
- b. Uit de Oostzee kwamen 2 WHISKEY-klasse conventionele onderzeeboten en gingen ten anker in het Skagerrak.

- c. Gedurende het Paasweekeinde stonden de scheepsbewegingen alle in verband met het innemen van uitgangsposities: de SVERDLOV-groep maakte het verwachte rendez-vous, de KASHIN-klasse g.w. jager (173) brak af en retireerde naar de Middellandse Zee. De SVERDLOV (015) en de KRIVAK (207) ondernamen gezamenlijk een opmars om de noord.
- d. Dagelijks werden door de Sovjet marine-luchtmacht circa 45 vluchten uitgevoerd met lange afstandverkenningsvliegtuigen (BEAR D) en onderzeebootbestrijding-vliegtuigen (MAY).

54. 12 april :

- a. In de vroege ochtend braken twee KRESTA-II-klasse g.w. kruisers (549 en 293), twee KRESTA-I-klasse g.w. kruisers (297 en 548) en een MOD KASHIN-klasse g.w. jager (299) uit het Noordelijk Vlootgebied en rondten de Noordkaap.
- b. Tevens lieten twee KRIVAK-klasse g.w. jagers (502 en 512) de Oostzee achter zich; richting Schotse wateren (zie fig. 1, groep 21N).

De eigenlijke oefening

55. 14 april :

- a. Ten 0001 Moskou-tijd begon de oefening. De SVERDLOV en haar volggager hadden rendez-vous gemaakt nabij de Hebriden met de 2 Oostzee KRIVAK's om vervolgens een doorstoot om de noord te gaan uitvoeren (zie fig. 1, groep 32A). Deze groep vervulde zeer waarschijnlijk de rol van "agressor".
- b. De Noordelijke Vloot eenheden bewogen zich in snel tempo op een interceptiekoers om de zuid, hierbij waren twee afzonderlijke groepen te onderscheiden (zie fig. 1).
Groep 27A (anti-onderzeebootgroep) bestaande uit: 2 KRESTA-II-klasse g.w. kruisers (293 en 549) en een MOD KASHIN g.w. jager (229).

c. De slagkracht van dit eskader bedroeg totaal:

- (1) 16 SS-N-14 geleide wapens, bereik 30 nm. (Primair tegen onderzeeboten maar inzet tegen oppervlakte eenheden wordt niet uitgesloten).
- (2) 96 SA-N-3 geleide wapens, bereik 15 nm. (Secundaire inzet tegen zee-doelen is mogelijk, max. bereik is dan 11 nm).
- (3) 4 SS-N-2B geleide wapens, bereik 25 nm. (Verbeterd STYX missile tegen zee-doelen).
- (4) 48 SA-N-1 geleide wapens, bereik 12 nm. (Secundaire inzet tegen zee-doelen is mogelijk, max. bereik is dan 10 nm).
- (5) Secundaire bewapening, waaronder anti-onderzeeboot raketten, torpedo's en conventioneel geschut.

d. Groep 27B (anti-oppervlakte groep), bestond uit 2 KRESTA-I-klasse g.w. kruisers (297 en 548), en beschikte over een totale slagkracht van:

- (1) 8 SS-N-3 of SS-N-12 geleide wapens, bereik 150 resp. 260 nm.) (Deze anti-oppervlakte wapens hebben oorlogsladingen van 0,5-1 ton conventionele springstof; nucleaire oorlogsladingen zijn aanwezig).
- (2) 96 SAN-1 geleide wapens, bereik 12 nm. (Secundaire inzet tegen zee-doelen is mogelijk, max. bereik 12 nm).
- (3) Secundaire bewapening, waaronder anti-onderzeeboot raketten, torpedo's en conventioneel geschut.

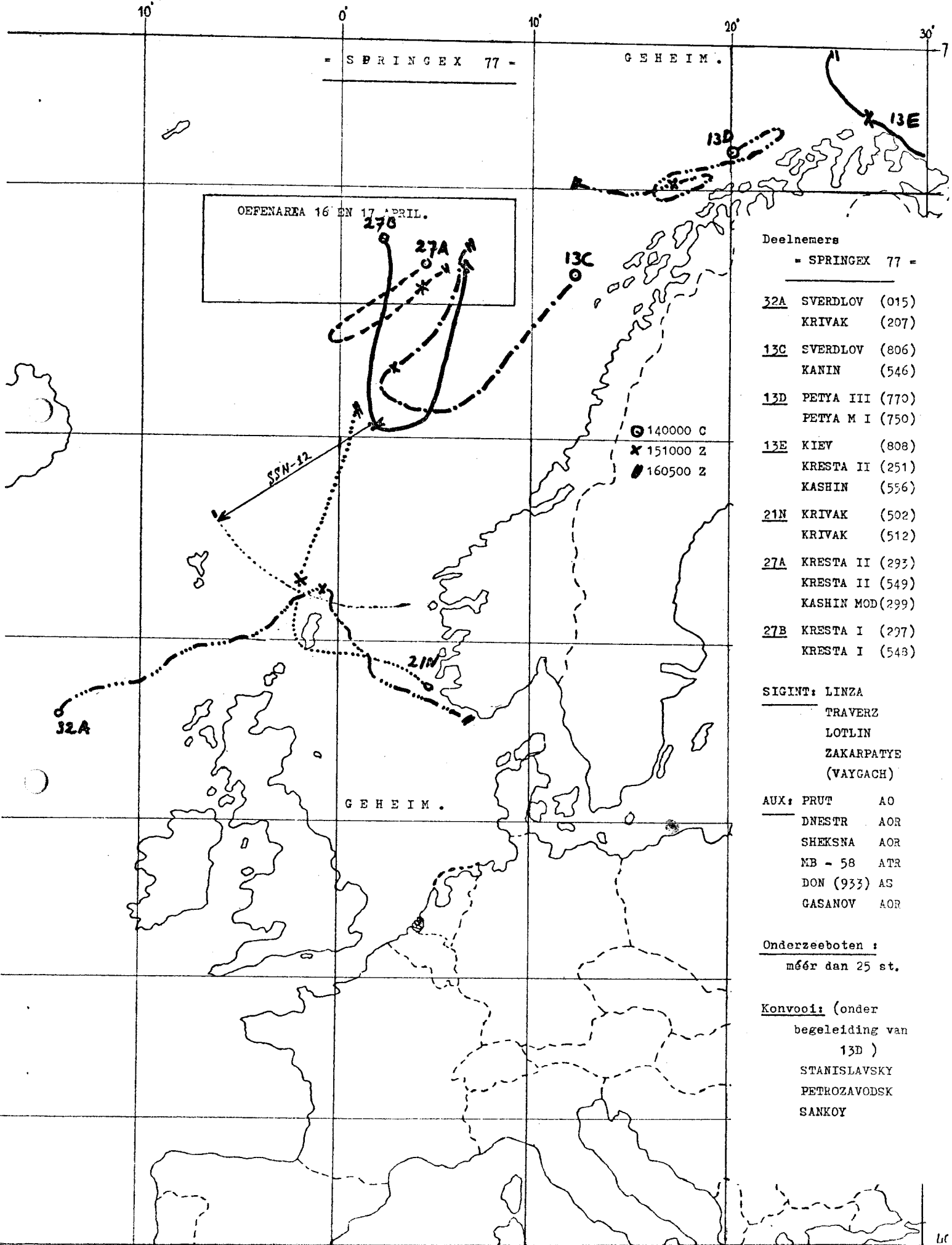
De aanwezigheid bij dit eskader van nucleair voortgestuwde onderzeeboten bewapend met SS-N-3/12 geleide wapens (8 per boot) wordt zeer waarschijnlijk geacht maar kon niet worden aangetoond.

e. Nabij Noordkaap bevond zich bovendien een SVERDLOV-klasse conventionele kruiser (806) en een KANIN-klasse g.w. jager (546) (zie fig. 1, groep 13C). Op ca. 30 nm afstand bewoog zich een konvooi

bestaande uit 3 koopvaarders en 2 PETYA-klasse escorteurs (zie fig. 1, groep 13D).

56. 15 april :
- a. Ten 1000 uur bevond de agressor-groep zich 200 nm benoorden de Orkneys en op een afstand van 240 mijl van de anti-oppervlaktegroep (dus binnen schootsbereik van de SS-N-12 missiles).
  - b. De SVERDLOV (015) en de KRIVAK (207) wijzigden hun koers, richting Oostzee, die zij 16 april bereikten.
  - c. Hoewel de Sovjet marine-luchtmacht dagelijks actief is geweest, werd geen deelname van "strike"-vliegtuigen waargenomen, hetgeen in dit stadium van de oefening zeker verwachtbaar zou zijn geweest.
  - d. In het noorden verscheen het vliegkamp-schip KIEV begeleid door een KRESTA-II-klasse g.w. kruiser (251) en een KASHIN-klasse g.w. jager (556), zij bleven noord van Noorwegen en voerden onderzeebootbestrijdingsoefeningen uit (zie fig.1, groep 13E).
57. 16 april :
- a. De oorspronkelijke indeling in afzonderlijke groepen verwaterde, indicerende dat een fase werd afgerond. De eenheden gingen over tot meer gedetailleerde oefeningen (voornamelijk onderzeebootbestrijding).
  - b. De luchtactiviteit bereikte een hoogtepunt met 81 vluchten, waarbij nu het accent viel op geleide wapen "strikes". BADGER CHARLIES en de - supersone - BACKFIRES voerden gesimuleerde luchtgrond geleide wapen aanvallen uit. Sommige BADGER CHARLIES waren daadwerkelijk uitgerust met AS-2 KIPPER geleide wapens. Elektronische storings- en anti-storings maatregelen werden toegepast. In flight refuelling kon worden waargenomen bij enkele BADGER-vluchten en ten oosten van de Shetlands werd een "chaff"-veld gelegd.

58. 17 april : Geen ontwikkelingen van betekenis vielen waar te nemen.
59. 18 april : a. Op de voormiddag lijkt van SPRINGEX 77 de "ocean fase" al achter de rug te zijn geweest. De combattanten voeren nu gezamenlijk terug naar hun respectievelijke vlootgebieden. Het scenario voorziet nu in een aanvallende rol voor deze eenheden, waarbij zich een kustverdedigingsoefening ontplooidde.
- b. De KRESTA-klasse g.w. kruisers (297 en 293) splitsten zich af en verplaatsten zich naar het zuidelijk deel van de Atlantische Oceaan.

- SPRINGEX 77 -

GEHEIM.

OEFENAREA 16 EN 17 APRIL.

Deelnemers
= SPRINGEX 77 =

- 32A SVERDLOV (015)
KRIVAK (207)
- 13C SVERDLOV (806)
KANIN (546)
- 13D PETYA III (770)
PETYA M I (750)
- 13E KIEV (808)
KRESTA II (251)
KASHIN (556)
- 21N KRIVAK (502)
KRIVAK (512)
- 27A KRESTA II (293)
KRESTA II (549)
KASHIN MOD (299)
- 27B KRESTA I (297)
KRESTA I (543)

- 140000 C
- × 151000 Z
- 160500 Z

SIGINT: LINZA
TRAVERZ
LOTLIN
ZAKARPATYE
(VAYGACH)

AUX: PRUT AOR
DNESTR AOR
SHEKSNA AOR
MB - 58 ATR
DON (933) AS
GASANOV AOR

Onderzeeboten :
méér dan 25 st.

Konvooi: (onder
begeleiding van
13D)
STANISLAVSKY
PETROZAVODSK
SANKOY

GEHEIM.

fig. 1

66

VERGROOT AFSTANDSBEREIK SS-N-5 BALLISTISCH PROJECTIEL
(SLBM) (Evaluatie B-2)

Algemeen

60. Het SS-N-5 projectiel is een ballistisch wapen dat vanaf een onderzeeboot (GOLF-II) wordt gelanceerd tegen gefixeerde (land) doelen. Het wapen is sedert 1963 operationeel en wordt beschouwd als het eerste onderwater gelanceerde ballistische projectiel (SLBM) in de Sovjet marine. Tussen 1962 en 1972 werden meer dan 100 lanceringen waargenomen met een maximum bereik van 700 nm = 1300 km. In diverse publikaties wordt de maximum schootsafstand van de SS-N-5 dan ook op 700 nm gesteld.

Lanceringen

61. In 1974, op 6 juni, werd vanuit een positie in het centrale gedeelte van de Barentsz Zee een SS-N-5 projectiel gelanceerd met een bereik van 850 - 900 nm. (Meestal worden lanceringen verricht van Barentsz Zee naar de Khalmar Yu testside ca. 700 nm; aangenomen wordt dat dit projectiel over de testside heen is gevlogen).
62. In augustus 1975 en juni 1976 werden SS-N-5 lanceringen waargenomen vanuit de Japanse Zee naar de Zee van Okhotsk. De afstand bedroeg ca. 1600 km = 900 nm.

Aannamen 1977

63. Max. bereik van het SS-N-5 projectiel is max. 900 nm = 1600 km. Als mogelijke verklaring voor deze verbeterde afstand kan gelden:
- a. Verbeterde lading/max. afstand verhouding door reductie van het gewicht van het "reentry" vehicle van ca. 2400 Engelse ponden (Lbs) tot 1700 (Lbs).
  - b. Verbeterde "propulsion performance" door bijvoorbeeld gebruik van verbeterde brandstof (amine type) en/of "oxydizer".

SOVJET SCHEEPSBOUW TECHNISCHE ONTWIKKELINGEN
(Evaluatie B-2)

64. Onderzeeboten

- a. Door SACLANT is de klassenaam GOLF-III toegekend aan een tweetal onderzeeboten van de GOLF-I-klasse (SSB) in de Noordelijke Vloot. Beide eenheden zijn, vermoedelijk al sedert enige jaren, omgebouwd tot testplatforms voor nieuwe ballistische projectielen en daartoe uitgerust met 6 lanceerbuizen in een compartiment achter de opbouw.
- b. Voor Libische rekening bevinden zich momenteel in Leningrad 3 onderzeeboten van de FOXTROT-klasse in aanbouw. Eén schip van deze klasse werd in december 1976 reeds geleverd. (zie PIR nr. 11/76, hoofdstuk 2, punt 20 C).

65. Oppervlakte schepen

- a. Het lijkt thans vrij zeker dat op de grote helling van de Baltische Werf in Leningrad het eerste schip van een nieuwe kruiser-klasse in aanbouw is. Voorlopige schattingen duiden erop dat, wanneer voltooid, dit schip meer dan 220 meter lang, 28 meter breed en een tonnage van 20-tot 25 duizend ton zal meten. De bijzondere afschermingsmaatregelen welke getroffen werden bij de bouw van het middengedeelte doen vermoeden dat dit schip mogelijk nucleair zal worden voortgestuwd.
- b. De vierde eenheid van de NANUCHKA-klasse (variant) bestemd voor India heeft de bouwwerf vermoedelijk verlaten. Eén schip van deze klasse werd reeds overgedragen. De voor India bestemde schepen van deze klasse zijn uitgerust met SS-N-11 type lanceerbuizen in plaats van de SS-N-9.

VVDM VOORNEMENS AANSLUITING TE ZOEKEN BIJ DE NEDERLANDSE
VAKBEWEGING

66. Het in februari 1977 plaatsgevonden 8e congres van de Bond voor Dienstplichtigen heeft zich niet eensluitend kunnen uitspreken over de grote vraag voor de leden van de "witte" BVD: hoe te oordelen over het voornemen van de "echte" soldatenvakbond VVDM om aansluiting te zoeken bij de Nederlandse vakbeweging i.h.a. en het NVV i.h.b.
67. Het antwoord op deze vraag zou namelijk medebepalend zijn voor het invullen van de drie vragen die centraal stonden in de discussie vóór en tijdens het congres.
- a. hoe de soldatenstrijd het beste te ondersteunen;
  - b. wat moet de houding zijn van de BVD-soldaten als het leger wordt ingezet in verschillende situaties;
  - c. hoe kan de strijd tegen het vrijwilligersleger en i.h.a. de anti-militaristische strijd het beste gevoerd worden.
68. Voorstanders van integratie van de VVDM in het FNV (Federatieve Nederlandse Vakvereniging) zijn de trotskisten (van de IKB) die (dan) hopen via de VVDM de oppositie binnen de vakbeweging te kunnen versnellen/vergroten; tegenstanders (o.a. de afdelingen Nijmegen en Breda) waarschuwen voor "Indamming van de strijdbaarheid" en "afzwakking van het eisenpakket".
69. Door de leiding van de IKB is het als een - voor hen - gunstig voorteken beschouwd dat in ieder geval het congres van de "witte BVD" géén uitspraak heeft gedaan, omdat het hen de gelegenheid en tijd geeft de BVD als organisatie voor de eigen visie te winnen. (Het uitstel van deze beslissing is dan ook tevens een aanwijzing voor de kracht van de IKB binnen de BVD).
70. Zoals bekend hebben CPN/ANJV al enige belangrijke posities ingenomen in de VVDM, o.a. voorzitter en ledenwerver.
71. Wat de VVDM dus ook doet en wat de BVD ook besluit, de oppositie binnen de krijgsmacht zal blijven bestaan. Aangezien de verwachting luidt dat de VVDM zich zal aansluiten bij de vakbeweging, betekent dit dat de soldaten-oppositie niet langer alleen een probleem

is/wordt voor de (leger)autoriteiten, maar ook (en
wellicht meer) voor de leiding van het FNV en even-
tueel zelfs voor de CP-leiding,

HOOFDSTUK 2

SOVJET MARITIEME AKTIVITEITEN

1. DE ATLANTISCHE OCEAAN

a. Sovjet vlootoefening "SPRINGEX 77"

- (1) Van 11-19 april 1977 vond een Sovjet vlootoefening plaats in de Noorse Zee die het karakter had van een alarmeringsoefening, waarbij snel en adequaat moest worden opgetreden tegen een overwachte maritieme aanval. (Zie voor nadere bijzonderheden punt 43 t/m 59).

b. Combattanten

- (1) Na drie dagen voor anker gelegen te hebben te Aalbek baai, vertrokken op 5 april een KOTLIN MOD klasse g.w. jager (487) en een ROPUCHA-klasse tanklandingsvaartuig (532) en voegden zij zich bij de Noordelijke Vloot. De ROPUCHA is de tweede van zijn klasse in dit vlootgebied.
- (2) Na afloop van SPRINGEX 77 voeren twee combattanten - de KRESTA-II-klasse g.w. kruiser (293) en de KRESTA-I-klasse g.w. kruiser (297) - met een zuidelijke koers vanuit de "GAPS" de Atlantische Oceaan op. Gedurende het weekend van 23 tot 24 april bleven deze beide eenheden in hetzelfde gebied opereren na bevoorrading door het nieuwe B. CHILIKIN-klasse bevoorradingsschip G. GASONOV. Het vermoeden bestaat dat de beide KRESTA's operaties uitvoeren in verband staande met onderzeebootbewegingen. Verwacht wordt dat deze eenheden eerst de Middellandse Zee zullen aandoen om daarna mogelijk een bezoek aan Cuba te gaan brengen.
- (3) Op 15 april loste de YURKA-klasse vlootmijnenveger (497) de NATYA-klasse vlootmijnenveger (459) af te Conakry. Deze laatste verliet op 11 december 1976 de Zwarte Zee en was het eerste vaartuig van dit type dat te Conakry werd ingezet.
- (4) Het ALLIGATOR landingsschip (521) verliet op 17 april Luanda en is vermoedelijk opweg naar Benin. Gezien het gedragspatroon lijkt dit schip een soort pendeldienst te onderhouden aangezien deze tocht nu enige malen is ondernomen.

c. Onderzeeboten

- (1) Op 25 april voer een WHISKEY-klasse onderzeeboot door de Noordzee naar de Oostzee. Deze onderzeeboot bezette sinds 7 april de "West of UK patrol". Nadat dit patrouillegebied uitzonderlijk lang onbezet is geweest (140 dagen), eindigde deze onderzeeboot zijn aktiviteit reeds na 18 dagen, terwijl de normale patrouilleduur 27-35 dagen bedraagt. Mogelijk zijn er technische moeilijkheden bij de WHISKEY-klasse onderzeeboten, die een gemiddelde leeftijd hebben van 22 jaar. De terugkerende onderzeeboot vertoonde grote menieplekken. Of deze menie is opgebracht of dat slechts de oppervlakteverf is weggeslagen is niet bekend; bij aanvang patrouille zag de onderzeeboot er in ieder geval gaaf uit.

d. SIGINT-vaartuigen

- (1) TRAVERZ bevindt zich sinds 4 april in de Outer Clyde area op Holy Loch patrouille. Zij loste daar de KRENOMETR af die zich nu weer in de Noordelijke Vloot bevindt. Van 14 tot 18 april nam de TRAVERZ deel aan SPRINGEX 77.
- (2) PELORUS bevindt zich sinds 14 februari voor de oostkust van de Verenigde Staten. Twee keer bracht dit schip een bezoek aan Havanna voor bevoorrading.
- (3) LINZA bevindt zich sinds 6 april in de Noordzee voor "oil rig surveillance". Van 14 tot 18 april nam de LINZA deel aan SPRINGEX 77; met name hield dit schip zich bezig met het volgen van STANAVFORLANT, die ingezet werd voor surveillance van SPRINGEX 77.
- (4) BAKAN bevindt zich sinds 1 februari in de Golf van Cadiz op Rota patrol.
- (5) KAVKAZ bevindt zich in de Aegeïsche Zee en is opweg naar de Zwarte Zee. Dit SIGINT vaartuig heeft een reis van 5½ maand achter de rug in de tropische gebieden van de Atlantische Oceaan en de oostkust van de Verenigde Staten. Recentelijk komt dit vaartuig van het gebied rond Ascension.

2. MIDDELLANDSE ZEE

a. Havenfaciliteiten

- (1) Op 13 april liepen een OSKOL-klasse onderzeeboot reparatievaartuig (68) en twee FOXTROT-klasse onderzeeboten de haven van Annaba (Algerije) binnen. Het bezoek duurde tot 22 april en diende voor onderhoud en reparatie-werkzaamheden aan de beide onderzeeboten.
- (2) Van 1973 tot oktober 1976 vonden er ongeveer 22 havenbezoeken plaats variërend in lengte van één tot zes dagen. Vanaf november 1976 werd de lengte van de havenbezoeken zeven tot negen dagen. Bovendien loopt het aantal bezoeken op: $\pm$ 6 bezoeken in 1973, 4 in 1974, 5 in 1975, 8 in 1976 en nu al 3 in de eerste 3 maanden van 1977. Bovendien bestaan de bezoeken de laatste tijd uit een onderzeeboothulpschip en een of meer FOXTROT-klasse onderzeeboten. Ook is gebleken dat sinds kort de bezoeken geen "military presence"-karakter dragen maar echt bedoeld zijn voor onderhoud. Er wordt in NATO-kringen rekening gehouden met de mogelijkheid dat er een Sovjet-Algerijnse overeenkomst is gesloten: gebruik van faciliteiten te Annaba tegen levering van militair materieel. Wapenleveranties aan Algerije vinden steeds op bescheiden schaal plaats.

b. Combattanten

- (1) De KYNDA (843) klasse g.w. kruiser ADMIRAL GOLOVKA verliet op 5 april de Middellandse Zee en voer naar de Zwarte Zee. Deze kruiser diende van 25 november 1976 in het SOVMEDRON. Het geleide wapen element van het SOVMEDRON (SSM) daalde dientengevolge van 32 launchers en 40 geleide wapens naar 24 launchers en 24 missiles.
- (2) Na een periode van betrekkelijke rust in de Middellandse Zee is het SOVMEDRON weer actief. Ten zuiden van Kreta en in de Straat van Sicilië vinden oefeningen plaats. Aan de oefeningen nemen 5 combattanten, 2 à 3 onderzeeboten en 2 onderzeebootmoederschepen deel, COMSOVMEDRON's vlaggeschip, het DON-klasse onderzeebootmoederschip (981), bevindt zich bij de groep ten zuiden van Kreta. Deze DON (981) verliet op 18 april Tartous (Sicilië) na een bezoek van 10 dagen aldaar.

- (3) Op 30 maart liepen een DEL PETYA-II 697 escorte-vaartuig en een FOXTROT-klasse conventionele onderzeeboot de Tunesische havenplaats Bizerta binnen. Dit bezoek duurde tot 8 april.
- (4) Het Amerikaanse vlootverband met USS "KENNEDY" wordt sinds 22 april geschaduwd door een SKORY-klasse jager (379).

c. SIGINT-vaartuigen

- (1) KURZ bevindt zich sinds 16 januari in de Middellandse Zee. Dit vaartuig schaduwde marine-eenheden van NATO-landen.

d. Onderzoekingsvaartuigen

- (1) Het moderne Sovjet onderzoekingsvaartuig GAKKEL verliet op 6 april de Middellandse Zee en ging terug naar de Zwarte Zee. Dit vaartuig heeft gedurende 36 dagen onderzoekingen gedaan in de Aegeïsche Zee.
- (2) Sinds 22 maart bevindt de BEREZAN zich in de Middellandse Zee. De operaties van dit schip vinden in hoofdzaak plaats ten noordwesten van Sardinië.

3. DE INDISCHE OCEAAN

a. Algemeen

- (1) De activiteiten van het SOVINDRON zijn in de afgelopen weken zeer beperkt. De eenheden concentreren zich voornamelijk rond Socotra.
- (2) De twee onderzoekingsvaartuigen VAVILOV en LEBEDEV opereerden van 2 februari tot 3 april in de Indische Oceaan. Het is de 17e gezamenlijke tocht van de twee hydro-accoustische onderzoekingsvaartuigen. Het doel van de reis was hydro-accoustisch onderzoek van de Indische Oceaan. Deze reis die in totaal 130 dagen zal duren dient ook voor praktische ervaring van een grote groep studenten uit Moskou en Leningrad. Op de terugweg naar de Oostzee brachten de beide vaartuigen van 9-13 april een bezoek aan Athene. Daarna begaven beide schepen zich opweg naar de Oostzee.
- (3) Het Russische koopvaardijschip YURI GAGARIN loste op 21 maart in de haven van Assab (Ethiopië) een lading bestaande uit: 30 T-34 tanks, 20 gewapende pantserwagens en 30 76 mm geschutsopstellingen.
- (4) Voor de derde maal dit jaar is gedurende de avonden van 12 en 13 april een scheepslading militair materieel te Maputo (Mozambique) aan wal gezet. De lading bestond ondermeer uit 9 tot 12 T34/85 tanks en verschillende "half tracks". Hoewel het hier in wezen verouderd materieel betreft is dit toch een welkome aanvulling van het vrij primitieve leger van Mozambique.
- (5) Momenteel bevindt zich in de Straat van Madagascar het ROPUCHA tanklandingsschip (LST) (551). Na enige tijd te Luanda en Conakry doorgebracht te hebben rondde de ROPUCHA op 21 april Kaap de Goede Hoop. De eindbestemming van deze LST is nog niet bekend. Van 18-20 april hield de ROPUCHA op en neer voor de kust van zuid-west Afrika.

4. SOVJET MARINE LUCETMAGT AKTIVITEITEN - APRIL 1977

a. Luchtactiviteiten buiten eigen vlootgebied

- (1) De eerste twee weken van april kunnen worden beschouwd als een voorbereidingsfase op Sovjet SPRINGEX 77. Er werd geoefend in het tanken van vliegtuigen in de lucht, de onderzeebootbestrijding werd incidenteel beoefend en het aantal surveillancevluchten werd opgevoerd. Tot 14 april werden 34 vluchten west van 30° oost uitgevoerd.
- (2) Na SPRINGEX daalde het aantal vluchten drastisch. Er werden enkele vluchten ten westen van de Lofoten gesignaleerd.

b. Luchtactiviteiten binnen eigen vlootgebied

- (1) Noordelijke Vloot.
De activiteiten oost van 30° oost waren intensiever dan gebruikelijk met een duidelijk maximum tijdens SPRINGEX. Een aantal BACKFIRES werd op een basis nabij Moermansk gestationeerd. Enkele werden boven de Barentsz Zee gesignaleerd.
- (2) Oostzee Vloot.
Op 12 april werden ruim 20 FITTER C jachtbommenwerpers vanuit de Sovjet Unie verplaatst naar Kaliningrad, van waaruit oefenvluchten boven de Oostzee werden uitgevoerd. Het aantal penetraties door middelbare afstand bommenwerpers van de Oostzee Vloot boven Oost-Duitsland en het zuidelijk gedeelte van de Oostzee was bijzonder hoog. Op 15 en 16 april vond een groot aantal vluchten met BADGERS plaats gericht tegen en in samenwerking met oppervlakte strijdkrachten.

c. Detacheringen

- (1) Cuba.
Van 5 tot 24 april vond de 29e detachering met BEAR DELTA lange afstand verkenningsvliegtuigen op Cuba plaats. Er werden twee vluchten uitgevoerd langs de Amerikaanse oostkust.
- (2) Guinee.
Op 9 april arriveerden twee BEAR DELTA's op Conakry voor de 19e detachering aldaar. Er werden twee verkenningsvluchten uitgevoerd. De eerste vlucht geschiedde gelijktijdig met een vlucht van de BEAR's vanaf Cuba; de tweede was een verkenningsvlucht naar de Azoren, vermoedelijk in verband

met de transit van een Amerikaans vliegkampschip.
De terugvlucht naar het Noordelijke Vlootgebied
vond plaats op 24 april.

(3) Somalië.

Op 30 maart begon de 9e detachering in Somalië.
De MAY onderzeebootbestrijdingsvliegtuigen werden
waarschijnlijk gestationneerd op Dafet (nabij
Mogadiscio). Er werden drie vluchten gesignaleerd.
Naar wordt verwacht zal ook deze detachering op
korte termijn worden beëindigd.

HOOFDSTUK 3

KARAKTERISTIEKEN VAN SOVJET COMBATTANTEN
EN HULPSCHEPEN

TYPE DESIGN (NAID)
 CLASSNAME (NAID)
 CALL L SARACHA
 DISPLACEMENT (TONS) 210
 FULL LOAD
 LENGTH (METERS) 42.5
 OVERALL 39.2
 WATERLINE
 BEAM (METERS) 10.2
 MAXIMUM 8.8
 WATERLINE
 DRAFT (METERS) 4.0
 MAX NAVIGATIONAL 2.0
 HEAD HULL

HULL COMMENTS

EXTRE BEAM OVER THE FOILS IS ABOUT 21.8-M.

ENGINE COMMENTS

GAS TURBINES
 EQUIPPED WITH A FULLY SUBMERGED RE-TRACTABLE HYDROFOIL SYSTEM, WITH THE MAIN LIFT FOILS FORWARD. FOUR PROPELLORS ARE MOUNTED ON PODS AT THE BASE OF THE REAR HYDROFOIL STRUTS. TWO GAS TURBINE JET EXHAUSTS ARE MOUNTED ON THE STERN.

ARMAMENT

TWIN CRUISE SS-N-9

MISSILE SYSTEMS

TWIN-ARM SA-N-4

63-0298

NO OF LAUNCHERS

1

NO OF LAUNCHERS

1

NO OF LAUNCHERS

ADMG 625

NO OF MOUNTS

63-0297

NO OF MOUNTS

1

ARM CONTROL SYSTEM

6962 BASS TILT

ARM CONTROL SYSTEM

6907 1 BAND STAND

RADARS

1335 1 SQUARE HEAD NICKEL-1 ON

AIR SEARCH

1371 1 HIGH-POLE-R CHROM-K

I.F.F.

FLFLECTRONICS FIT ALSO IN-

REMARKS

CLUPES: FISH BOWL (1)

U/I RADOME (1)

